

Ju2025/00118
Till: Justitiedepartementet

Stockholm, 1 april 2025

Asylrättscentrums remissvar gällande *Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)*

Om Asylrättscentrum

1. Asylrättscentrum är en politiskt och religiöst obunden organisation som ger juridisk rådgivning till asylsökande, ökar kunskapen om migrationsrätt och påverkar för en human och rättssäker asylprocess.

Sammanfattning

2. Utredningens uppdrag har varit att lämna förslag på nya och skärpta krav för svenskt medborgarskap samt att ta ställning till andra frågor som rör svenskt medborgarskap. Utredningen föreslår flera skärpningar av kraven för att bli svensk medborgare. Bland annat föreslås längre hemvisttid i Sverige, krav på egenförsörjning samt ett skärpt krav på ett hederligt levnadsätt. Vidare föreslås det så kallade anmälningsförfarandet ska utmönstras för flera grupper och att det huvudsakliga förfarandet för barn att beviljas medborgarskap ska ändras. Dessutom föreslås att kostnaderna för att ansöka om medborgarskap höjs. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.
3. Asylrättscentrum har inte tillfrågats att lämna ett remissyttrande på betänkandet. Vi beklagar att flera remissinstanser som brukar tillfrågas vid migrationsrättsliga förslag inte blivit ombedda att yttra sig. Vi har ändå valt att lämna ett remissyttrande och fokuserar särskilt på de konventionsåtaganden och människorätts- och rättssäkerhetsfrågor som aktualiseras av förslagen – särskilt kopplat till det särskilda rättighetsskydd som finns för barn, flyktingar och personer som är statslösa.
4. Asylrättscentrum framför följande huvudsakliga synpunkter på utredningens förslag:
 - Vi anser att det är svårt att bedöma konsekvenserna av förslagen i betänkandet. Andra möjliga lagändringar som väntas eller bereds kommer att påverka tolkning och genomförande av förslagen. Att det för närvarande pågår flera andra lagstiftningsprocesser undergräver möjligheten att överblicka och kunna analysera vilka sammantagna konsekvenser de nu aktuella förslagen kan få om de genomförs.

- Vi anser att flera förslag riskerar att försämra, eller i vart fall fördröja, möjligheterna för statslösa personer att beviljas medborgarskap. Vi ser även en tydlig risk för att barn kan komma att nekats medborgarskap av anledningar som ligger helt utom deras kontroll. Vi anser därför att förslaget är svårförenligt med svenska konventionsåtaganden om att förebygga och begränsa statslöshet och säkerställa barns rätt till ett medborgarskap.
- Vi anser att åldern vid ansökan om medborgarskap bör läggas till grund för prövningen. Om utfallet är beroende av när myndigheten formellt antar ett beslut, och således låter möjligheten till medborgarskap vara beroende av skyndsamheten i handläggningen, skulle detta strida mot principer om likabehandling och rättssäkerhet.
- Vi anser att det även fortsättningsvis bör finnas en möjlighet att bevilja medborgarskap för barn till personer som beviljas svenskt medborgarskap.
- Vi är tveksamma till om den stora skillnaden i hemvisttid mellan nordiska och utomnordiska medborgare är skälig och proportionerlig och därmed förenlig med internationell rätt. Vi anser inte heller att det bör ställas krav på längre hemvisttid för barn över femton år jämfört med vad som föreslås gälla för yngre barn.
- Vi saknar tydlig vägledning om vilka beteenden och situationer som kan komma att omfattas av kravet på skötsamhet. Öppenheten och otydligheten i begreppet innebär risk för godtycklig tillämpning och medför problem med förutsebarheten.
- Vi ser en risk för att kravet på egenförsörjning kan utgöra indirekt diskriminering.
- Vi anser att beslut om att befria barn från medborgarskap ska kunna överklagas till domstol.
- Vi tillstyrker förslaget att inte skärpa dispensmöjligheten ytterligare samt förslaget om att det inte ska finnas någon tidsfrist för att ansöka om att få behålla svenskt medborgarskap.
- Vi delar utredningens slutsats att det finns behov av övergångsbestämmelser.
- Vi avstyrker utredningens förslag att anmälningsförfarandet bör utmönstras. Om förslaget ändå genomförs tillstyrker vi förslaget att anmälningsförfarandet kvarstår för statslösa personer som är födda i Sverige och sedan födelsen är

statslösa, nordiska medborgare samt för barn födda utomlands till svensk far som inte var gift med barnets mor. Vi tillstyrker även förslaget att låta barn till den som förvärvat svenskt medborgarskap efter anmälan förvärva svenskt medborgarskap automatiskt.

Asylrättscentrums synpunkter

Bakgrund

5. Utredningens uppdrag har varit att lämna förslag på nya och skärpta krav för svenskt medborgarskap samt att ta ställning till andra frågor som rör svenskt medborgarskap. I betänkandet Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1) föreslås bland annat att det ska krävas längre hemvisttid i Sverige och skärpta krav på ett hederligt levnadssätt för att förvärva svenskt medborgarskap. Utredningen föreslår även att det ska ställas skärpta krav på statslösa personer som fötts i Sverige som nu är vuxna för förvärv av medborgarskap. Vidare ska det krävas kunskaper om det svenska samhället och svensk kultur samt ett krav på egenförsörjning för att förvärva medborgarskap. Det föreslås även att det så kallade anmälningsförfarandet för förvärv av medborgarskap ska utmönstras och att det huvudsakliga sättet för barn att beviljas medborgarskap ska vara genom ansökan. Dessutom föreslås att kostnaderna för att ansöka om medborgarskap höjs. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juni 2026.

Övergripande kommentarer

6. I vårt yttrande fokuserar vi särskilt på de konventionsåtaganden och människorätts- och rättssäkerhetsfrågor som aktualiseras av förslagen – särskilt kopplat till det särskilda rättighetsskydd som finns för barn, flyktingar och personer som är statslösa.
7. Det är svårt att bedöma konsekvenserna av förslagen i betänkandet. Andra möjliga lagändringar som väntas eller bereds kommer att påverka tolkning och genomförande av förslagen. Det rör bland annat förslag som väntas från utredningen om skärpta krav på hederligt levnadssätt och ökade möjligheter till återkallelse av uppehållstillstånd (dir. 2023:158) samt förslaget som lämnats om att genom grundlagsändring göra det möjligt att i vissa fall kunna återkalla medborgarskap (Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter, se SOU 2025:2).
8. Asylrättscentrum vill understryka att dessa pågående lagstiftningsprocesser undergräver möjligheten att överblicka och kunna analysera vilka sammantagna konsekvenser förslagen i betänkandet kan få om de genomförs. Detta medför

svårigheter för alla parter i lagstiftningskedjan och riskerar att leda till såväl sänkt kvalitet på lagstiftning som till oförutsedda konsekvenser.

9. Asylrättscentrum konstaterar vidare att förslagen innebär att det kommer att bli svårare att bli svensk medborgare jämfört med i dag, inte minst för barn och statslösa personer. Detta är problematiskt då medborgarskap är av stor betydelse för enskilda och h flera rättsverkningar. Vissa rättigheter och förmåner är förbehållna medborgare, däribland rätten att rösta i riksdagsval. Medborgarskapet kan även påverka bland annat individens internationella rörlighet och rätten för familjemedlemmar att få uppehållstillstånd på anknytning.
10. När det gäller mänskliga fri- och rättigheter och sociala förmåner likställs, enligt nu gällande bestämmelser, i stor utsträckning svenska medborgare och utländska medborgare med hemvist i Sverige. En kommitté har dock fått i uppdrag att analysera och ta ställning till på vilket sätt icke-medborgare ska kvalificera sig till förmåner enligt socialförsäkringsbalken, särskilt de bosättningsbaserade, samt till ekonomiskt bistånd (dir 2023:149). Kommittén kan alltså komma att lämna förslag som innebär att fler förmåner knyts till det svenska medborgarskapet. Ett sådant förslag skulle – som utredningen också pekar på – medföra än större skillnader mellan svenska medborgare och utländska medborgare med hemvist i Sverige.
11. Asylrättscentrum noterar att utredningens uppdrag bland annat är att ”främja ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället” (dir. 2023:129). Enligt vår mening är flera av de föreslagna skärpningarna svårörensbara med denna del av utredningens uppdrag. Som konstaterats av tidigare utredningar är en risk med höga krav för medborgarskap att de ”på längre sikt [innebär] en risk för ett samhälle som präglas av utanförskap i stället för inkludering och samhörighet”.¹ Att personer långvarigt bosatta i ett land inte ges rätt att fullt ut delta i demokratiska processer är även något som kan få negativa konsekvenser för ett demokratiskt samhälle.²
12. I betänkandet framhålls även en tydlig risk för att vissa av de skärpningar som föreslås kommer att slå olika hårt mot olika grupper. Tidigare utredningar har kommit till liknande slutsatser.³ Bland annat kvinnor och äldre pekas ut som grupper som kan komma att missgynnas av förslag om ytterligare kunskapskrav samt kraven på egenförsörjning och längre vistelsetid (jfr. exempelvis avsnitt 18.5.1).
13. Asylrättscentrum delar denna farhåga. Enligt vår mening finns det risker med att förslagen kan leda till indirekt diskriminering. FN:s granskningskommitté för kvinnokonventionen, CEDAW, har i kommentarer till konventionens artikel 9 om

¹ Se t.ex. SOU 2021:2 s. 191 f.

² Se för ett liknande resonemang s. 183 i utredningen.

³ Se Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) samt Kunskapskrav för permanent uppehållstillstånd (SOU 2023:25).

kvinnors rätt till medborgarskap uttryckt att villkor för naturalisation som kvinnor har svårare att uppfylla än män i sig kan utgöra indirekt diskriminering.⁴

14. Förslagen som presenteras här är dessutom svårförenliga med det integrationspolitiska mål som antogs av riksdagen så sent som 2024 och som lyder:

Utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.⁵

15. Asylrättscentrum konstaterar vidare att flera av de skärpningar som föreslås även – och ibland särskilt – berör statslösa personer, flyktingar samt barn och unga, samtliga grupper med ett särskilt skydd i internationell rätt. Sverige har genom internationella åtaganden tagit på sig att underlätta för statslösa och personer som erkänts som flyktingar, som har legal och varaktigt hemvist i staten, att erhålla medborgarskap. En av de centrala skyldigheterna handlar om att bevilja medborgarskap till personer som är fött på dess territorium om denna annars skulle bli statslös.⁶
16. Asylrättscentrum noterar att flera förslag riskerar att försämra, eller i vart fall fördröja, möjligheterna för statslösa personer att beviljas medborgarskap. Bland annat föreslås ett utmönstrande av anmälningsförfarandet och en förlängd hemvisttid även för vissa statslösa barn och vuxna. Dessa åtgärder får anses stå i kontrast till åtagandet att så mycket som möjligt underlätta förvärv av medborgarskap enligt artikel 32 i 1954 års konvention om statslösa personers rättsliga ställning, läst tillsammans med barnkonventionens bestämmelser om barnets bästa i artikel 3 samt rätten att förvärva ett medborgarskap i artikel 7.⁷
17. Vi noterar också att utredningen konstaterar att flera av förslagen skulle få negativa konsekvenser för barns rättigheter, men den menar trots detta att förslagen är förenliga med barnkonventionens artiklar om exempelvis rätten till medborgarskap (se avsnitt 18.5.10). Vi vill här påminna om att barnkonventionens artikel 4 stadgar att staten är skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att förverkliga konventionens

⁴ Committee on the Elimination of Discrimination against Women, General recommendation No. 32 on the gender-related dimensions of refugee status, asylum, nationality and statelessness of women (CEDAW/C/GC/32), p. 54-55.

⁵ Prop. 2023/24:99. 1.

⁶ Se artikel 1.1 a i 1961 års konventionen om begränsning av statslöshet.

⁷ En skyldighet för staten att underlätta förvärvandet av medborgarskap för statslösa personer följer även av 1997 års europeiska konvention om medborgarskap. Enligt den förklarande rapporten till konventionen kan underlättande bland annat åstadkommas genom sänkning av kravet på hemvisttid, mindre stränga språkkrav, förenklad procedur samt lägre avgifter.

rättigheter. Det måste därför starkt ifrågasättas om lagstiftningsåtgärder som gör det svårare för barn att åtnjuta sina rättigheter kan ses som förenliga med konventionen.

18. Med tanke på den betydelse ett medborgarskap har för såväl individen som för samhället, samt med beaktande av att skillnaderna i rättigheter mellan medborgare och icke-medborgare kan komma att öka framöver, vill Asylrättscentrum betona vikten av att alla eventuella skärpningar av kraven för att erhålla medborgarskap vilar på en gedigen grund och är fullt ut förenliga med internationella åtaganden om att exempelvis begränsa statslöshet.
19. Utredningen synliggör såväl positiva som negativa konsekvenser av de förslag som läggs fram. Sammantaget kommer det dock fram betydande skäl att avstå ifrån att genomföra flera av utredningens förslag, bland annat då dessa krav kan vara svåröfrenliga med internationella konventionsåtaganden, innebära i vart fall indirekt diskriminering samt då de kommer att försvåra för integrationen i samhällslivet.
20. Asylrättscentrum kommenterar nedan några av utredningens förslag i mer detalj.

Utmönstring av anmälningsförfarandet (kapitel 5)

21. Utredningen föreslår att anmälningsförfarandet utmönstras för alla utom barn och unga vuxna i åldrarna 18–20 år som är statslösa sedan födelsen och födda i Sverige, nordiska medborgare och barn som före den 1 april 2015 fötts utanför Sverige till en svensk far som vid födseln inte var gift med barnets mor. Genom utredningens förslag kommer andra barn och unga vuxna inte längre kunna förvärva svenskt medborgarskap efter anmälan. För barn som är statslösa och har kommit till Sverige efter födseln samt barn med utländskt medborgarskap ska möjligheten alltså utmönstras. Detsamma gäller för unga vuxna i åldrarna 18–20 år, även statslösa personer som inte är födda i Sverige.
22. Asylrättscentrum noterar att anmälningsförfarandet utvidgades genom 2001 års medborgarskapslag. Anledningen var just att den föregående medborgarskapslagstiftningen ansågs bristfällig i fråga om främst statslösa och ungdomars möjligheter att förvärva svenskt medborgarskap.⁸
23. Såväl statslösa barn som andra barn med utländskt medborgarskap är föremål för förmånligare villkor för förvärv av medborgarskap i konventionsstaterna enligt flera olika internationella konventioner (se avsnitt 4.4.3). Det finns även bestämmelser som tar sikte på vuxna som vistats i staten som barn. Bland annat stadgas i artikel 4. f i 1997 års konvention att varje konventionsstat i sin nationella lagstiftning ska underlätta förvärv av medborgarskap för personer som har legal och varaktig hemvist inom statens territorium under en tidsperiod som börjat före artonårsdagen. Av

⁸ Prop. 1999/2000:147.

barnkonventionens artikel 7 framkommer att barn har rätt att förvärva ett medborgarskap och att konventionsstaterna ska säkerställa genomförandet av denna rättighet, särskilt i de fall då barnet annars skulle vara statslöst. Av barnkonventionen artikel 7 i kombination med artikel 3 (barnets bästa) följer att ett barn inte ska förbli statslöst under en längre tid.⁹ Utredningen föreslår förvisso att statslösa barn och unga vuxna som fötts i Sverige fortsatt ska omfattas av ett förenklat förfarande. För barn och unga vuxna som är statslösa men inte är födda i Sverige föreslås däremot försämringar. Vi vill därför framhålla att skyldigheterna enligt barnkonventionen att säkerställa att barn inte lämnas statslösa inte enbart gäller staten där barnet föddes. Denna skyldighet gäller alla länder som barnet har en relevant koppling till, till exempel genom föräldraskap eller bosättning.¹⁰

24. Även om vi delar utredningens syn att anmälningsförfarandet under senare år har ändrat karaktär från ett förenklat förfarande till en mer komplex prövning av villkor så utgör den ordning som nu föreslås en ytterligare skärpning.
25. Utredningens tolkning är att förslagen i utredningen respekterar åtagandena i barnkonventionen. Som nämns ovan, ifrågasätter Asylrättscentrum denna bedömning med utgångspunkt i att förslagen innebär ett sämre skydd för barnets rättigheter och på så sätt står i strid mot konventionens krav på staten att vidta alla lämpliga åtgärder för att förverkliga rättigheterna.
26. Asylrättscentrum avstyrker av nu nämnda anledningar utredningens förslag att anmälningsförfarandet bör utmönstras. Om förslaget ändå genomförs tillstyrker vi förslaget att anmälningsförfarandet kvarstår för statslösa personer som är födda i Sverige och sedan födelsen är statslösa, nordiska medborgare samt för barn födda utomlands till svensk far som inte var gift med barnets mor (s. 143 f). Vi tillstyrker även förslaget att låta barn till den som förvärvar svenskt medborgarskap efter anmälan förvärva svenskt medborgarskap automatiskt (s. 144).

Förutsättningar för barns förvärv av svenskt medborgarskap efter ansökan (kapitel 6)

27. Genom utredningens förslag kommer vissa barn inte längre kunna förvärva svenskt medborgarskap enligt det förenklade anmälningsförfarandet. Det föreslås även att

⁹ Se bl.a. UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness samt UNHCR, *Observations on the Law Proposal "Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige – utkast till lagrådsremiss"*, s. 6 ff, tillgängligt här <https://www.regeringen.se/contentassets/e96731d263df43c39569a3a9998d6741/unhcr.pdf>

¹⁰ . UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, p. 11. Tillgänglig via <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2012/en/105120>.

möjligheten till förvärv av svenskt medborgarskap för bipersoner i ansökningsförfarandet tas bort – en möjlighet som inneburit att barn kunnat beviljas medborgarskap i samband med att en förälder ansökt om och beviljas medborgarskap.

28. Barn som inte längre omfattas av förenklade sätt att beviljas medborgarskap föreslås i stället omfattas av liknande ansökningsregler som vuxna. Det innebär att det kommer att ställas strängare krav för att barn ska kunna förvärva svenskt medborgarskap. Det handlar om längre hemvisttid i Sverige, permanent uppehållstillstånd och styrkt identitet. Har barnet fyllt 15 år krävs även att barnet har uppvisat ett skötsamt och hederligt levnadssätt i och utanför Sverige. För barn över 16 år föreslås även krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap.
29. Som utredningen själv konstaterar kan dessa skärpta krav sannolikt leda till negativa konsekvenser för barn. Barn kan komma att ha levt i Sverige under hela sin barndom utan att kunna bli medborgare i Sverige.
30. Asylrättscentrum noterar att tidigare regeringar konstaterat att integrationen i det svenska samhället underlättas när barn beviljas svenskt medborgarskap.¹¹ En skärpning av kraven för barns möjligheter att bli medborgare står därför i kontrast till utredningens uppdrag att ”främja ett inkluderande samhälle där individen stärks och ökar sina möjligheter att aktivt delta i samhället”¹².
31. De krav som föreslås kan få stora konsekvenser för barn, även om barnet själv inte kan påverka sin situation. Till skillnad från utredningen anser vi att kraven är svåröfrenliga med de svenska konventionsåtaganden som stadgar att barn, enligt flera internationella konventioner, ska ha rätt till ett medborgarskap och ska behandlas särskilt förmånligt i medborgarskapshänseende.¹³ Vi vill återigen framhålla att skyldigheterna enligt barnkonventionen att säkerställa att barn inte lämnas statslösa inte enbart gäller staten där barnet föddes utan även stater som barnet har en relevant koppling till, till exempel genom bosättning.¹⁴

Kravet på styrkt identitet

32. Asylrättscentrum har lång erfarenhet av att ge råd och stöd till vuxna personer som ansökt om medborgarskap. Det är inte ovanligt med ärenden där en person som uppfyller övriga krav för medborgarskap får avslag på grund av kravet på styrkt identitet. I princip samtliga dessa ärenden rör personer med ursprung i länder där det

¹¹ Se t.ex. prop. 1999/2000:147.

¹² Kommittédirektiv 2023:129, sid 1.

¹³ Se exempelvis artikel 7 i kombination med artikel 3 i barnkonventionen.

¹⁴ UNHCR, Guidelines on Statelessness No. 4: Ensuring Every Child's Right to Acquire a Nationality through Articles 1-4 of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness, p 11. Tillgänglig via <https://www.refworld.org/policy/legalguidance/unhcr/2012/en/105120>.

är svårt eller omöjligt att få tag i id-handlingar som styrker identitet, exempelvis Somalia och Afghanistan. Vi ser även återkommande beslut och domar där handlingar som tidigare godkänts för att styrka identitet i ärenden om uppehållstillstånd inte anses räcka för att styrka identiteten i medborgarskapsärendet. Asylrättscentrum anser att innebörden av att en identitet är styrkt inte kan ha olika innebörd beroende på ärendeslag, och att Migrationsverkets och domstolarnas varierande tolkningar försvårar människors möjlighet att styrka identitet i medborgarskapsärendet.

33. Sammantaget innebär identitetskravet redan i dag att människor som bott i Sverige under mycket lång tid hindras från att bli medborgare av skäl som ligger utanför deras kontroll.
34. Det finns förvisso en möjlighet att efter en längre hemvisttid sänka beviskravet för identiteten och bevilja medborgarskap om identiteten har gjorts sannolik. Utredningen föreslår att en liknande möjlighet införs för barn. Trots den bevislättning som i dag finns för vuxna ser vi att identitetskravet ändå inte sällan omöjliggör ett medborgarskap för vuxna som i övrigt uppfyller kraven. Under senare år har flera domar meddelats av Migrationsöverdomstolen som ytterligare försvårat för människor att beviljas en bevislättning avseende identiteten. Av exempelvis Migrationsöverdomstolens dom i MIG 2024:6 följer att när en person inte har gjort sin födelsetid sannolik i sitt ärende om uppehållstillstånd, så bör födelsetiden inte heller kunna bedömas som sannolik i ett senare ärende om medborgarskap. Undantaget är om det kommer fram omständigheter som med tillräcklig styrka talar för att den tidigare bedömningen var felaktig.
35. I tidigare utredningar har det framhållits att bedömningen av ett barns identitet primärt riktar in sig på uppgifter från de vuxna personerna i en familj och att prövningen av huruvida barnens uppgivna identitet är sannolik därmed normalt är helt avhängig den bedömning som görs i fråga om föräldrarna.¹⁵ Det finns därmed en risk att barn drabbas av föräldrars ändrade eller otillräckliga uppgifter på sådant sätt att inte heller barnen kan beviljas svenskt medborgarskap trots att det föreskrivna villkoret om hemvisttid i och för sig är uppfyllt.
36. Som den tidigare utredningen konstaterade handlar detta i realiteten om barn vars föräldrar inte kan styrka sin identitet, något som är förhållandevis vanligt i fråga om flyktingar och personer från länder utan fungerande statlig administration. Vad gäller flyktingar kan det till exempel röra sig om personer som lämnat sitt hemland under så dramatiska och brådsnande former att de inte hunnit få med sig sina identitetshandlingar alternativt förlorat dem under flykten. I fråga om personer från länder utan fungerande statlig administration – personer som för övrigt inte sällan lämnar sitt hemland under flyktliknande omständigheter – består problemet i att pass-

¹⁵ SOU 1999:34 s. 249 f.

och identitetshandlingar utfärdade i deras hemland ofta underkänns av de svenska myndigheterna vid medborgarskapsprövningen.¹⁶

37. Om ett barns identitet inte bedömts sannolik i ärendet om uppehållstillstånd kommer det i princip att vara omöjligt för barnet att senare beviljas medborgarskap om barnet inte kan presentera omständigheter som med tillräcklig styrka talar för att den tidigare bedömningen var felaktig. Detta kan medföra stora problem exempelvis för barn som är statslösa eller som kommer ifrån länder där de inte kan få tag i nya, tillförlitliga id-handlingar.
38. Asylrättscentrum ser därmed en tydlig risk för att barn kan komma att nekas medborgarskap av anledningar som ligger helt utom deras kontroll. Vi anser att detta, särskilt när det gäller statslösa barn som är födda utanför Sverige, medför problem som innebär att förslaget är svårförenligt med svenska konventionsåtaganden om att förebygga och begränsa statslöshet och säkerställa barns rätt till ett medborgarskap.
39. Utredningen motiverar kravet med styrkt identitet med att beslut om svenskt medborgarskap i princip inte kan betraktas som en nullitet, dvs. utan rättslig verkan, även om det meddelats på grundval av falska uppgifter om identiteten. Utredningen lyfter även att det enligt nu gällande bestämmelser inte är möjligt att återkalla ett beslut om svenskt medborgarskap även om det har meddelats på grundval av oriktiga uppgifter. Utredningen anser därför att det är angeläget att uppställa identitetskrav även för barn som förvärvat svenskt medborgarskap (s. 160). Här måste beaktas att 2023 års fri- och rättighetskommitté nyligen föreslagit det ska införas nya bestämmelser i regeringsformen som medger att medborgarskap ska kunna fråntas den som är medborgare i en annan stat och som har förvärvat medborgarskapet genom oriktiga eller ofullständiga uppgifter eller genom annat otillbörligt förfarande (se SOU 2025:2, s. 198 ff). Dessa förslag är nu ute på remiss.
40. Asylrättscentrum ifrågasätter inte betydelsen av att en person styrker sin identitet. Liksom tidigare utredningar som övervägt frågan om krav på styrkt identitet för barn som vill bli medborgare betonat, gör sig dock betydelsen av att en persons identitet är styrkt gällande med större tyngd hos en vuxen person än hos ett barn.¹⁷ Vi vill här även lyfta att förslaget innebär att dispens från kravet på styrkt identitet ska kunna medges efter en förlängd hemvisttid om sju år. Samtidigt uppges att om barnet vid tidpunkten för Migrationsverkets prövning har hunnit fylla 18 år ska ansökan i stället prövas utifrån att barnet är vuxen (se s. 163). Detta innebär att möjligheten till dispens för barn i praktiken endast kan komma att omfatta barn som haft hemvist i Sverige sedan före 11 års ålder. I de nu aktuella ärendena kommer det alltså att handla om personer som anlänt till Sverige i relativt låg ålder. Tidigare utredningar har ansett att när så är fallet så saknar deras tidigare leverne i princip intresse och ur vandelssynpunkt. Det har även framhållits att dessa unga personer beviljats permanent

¹⁶ SOU 1999:34 s. 249.

¹⁷ SOU 1999:34 s. 248 ff.

uppehållstillstånd i Sverige i en viss identitet, vilken också ligger till grund för folkbokföringen.¹⁸

Kravet på permanent uppehållstillstånd

41. Enligt nu gällande 13 § medborgarskapslagen uppställs inget uttalat krav på permanent uppehållstillstånd för att förvärva svenskt medborgarskap som biperson. Ett införande av ett sådant krav, samtidigt som bestämmelsen om bipersoner föreslås tas bort, innebär att det inte längre blir möjligt att bevilja barn medborgarskap med utgångspunkt i att barnets förälder beviljats medborgarskap efter ansökan. Därmed försvinner möjligheten att lägga barnets faktiska samhörighet med den sökande föräldern till grund för ett beslut där de båda kan beviljas medborgarskap (jfr MIG 2024:10). En möjlighet att bevilja barn medborgarskap när barnets förälder får medborgarskap föreslås dock kvarstå för barn vars föräldrar beviljas medborgarskap efter anmälan (se s. 144 f). Detta motiveras med att det ”enligt utredningens mening inte [vore] ändamålsenligt att barn till personer som förvärvar svenskt medborgarskap efter anmälan inte fortsättningsvis ska kunna förvärva svenskt medborgarskap samtidigt som en vårdnadshavare, utan i stället vara hänvisad till naturalisationsförfarandet.
42. Liksom utredningen (s. 161), noterar Asylrättscentrum att det pågår en utredning om att utmönstra permanenta uppehållstillstånd för vissa utlänningar.¹⁹ Förslagen som kan komma att lämnas av den utredningen får enligt vår mening inte resultera i att vissa människor aldrig kan uppfylla kraven för medborgarskap.

Kravet på kunskaper i svenska och samhällskunskap

43. Utredningen föreslår att det krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap som lämnats av en tidigare utredning (SOU 2021:2) bör gälla även för barn som självständigt förvärvar svenskt medborgarskap efter ansökan. Detta förslag innebär att kunskapskrav ska ställas redan från 16 års ålder. Undantag ska kunna beviljas från språk- och kunskapskravet på så sätt att den som inte kan visa kunskaper i svenska och samhällskunskap får naturaliseras endast om han eller hon på grund av särskilda skäl inte rimligen kan förväntas visa sådana kunskaper (s. 163)
44. Asylrättscentrum anser att denna typ av krav inte är i linje med barnkonventionens bestämmelser om barns rätt till medborgarskap och att kraven därmed inte bör uppställas för barn. Ytterligare en farhåga som lyftes fram av remissinstanser är att införandet av kunskapskrav från 16 års ålder kan leda till att barn inte beviljas svenskt medborgarskap medan föräldrarna gör det. Detta är något som inte kan anses vara i linje med principen om familjens enhet. Asylrättscentrum anser därför att om

¹⁸ Jfr SOU 1999:34 s. 250.

¹⁹ Dir. 2023:137.

särskilda krav för medborgarskap införs så ska personer under 18 år (barn) undantas från kraven.

45. Förslaget i SOU 2021:2 innehåller en möjlighet till dispens från kunskapskraven för personer som av särskilda skäl inte rimligen kan förväntas uppfylla kraven. Detta är bra och får anses vara nödvändigt för att inte riskera att strida mot Sveriges internationella åtaganden såsom exempelvis FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Asylrättscentrum noterar att Migrationsverket i sitt remissvar gällande SOU 2021:2 lyft att det saknas vägledning i betänkandet för hur dispensbedömningarna ska göras vilket riskerar att leda till godtyckliga bedömningar.²⁰

Ansökningstidpunkten

46. En ansökan om svenskt medborgarskap för ett barn ska ges in innan barnet har fyllt 18 år. Om barnet vid tidpunkten för Migrationsverkets prövning har hunnit fylla 18 år ska ansökan i stället prövas utifrån de uppställda kraven i 11 § (s. 163).
47. Asylrättscentrum anser att åldern vid ansökan bör läggas till grund för prövningen. En situation där utfallet görs beroende av när den behöriga nationella myndigheten formellt antar ett beslut och således låter möjligheten till medborgarskap vara beroende av den skyndsamhet med vilken myndigheten handlägger ansökan strider mot principer om likabehandling och rättssäkerhet. Detta då det skulle innebära att en gynnsam utgång i ett ärende i huvudsak skulle bero på omständigheter som beror på nationella myndigheter eller domstolar, framför allt den skyndsamhet med vilken en ansökan behandlas eller ett överklagande av ett avslagsbeslut handläggs, och inte på omständigheter som beror på sökanden.²¹

Undantag om det finns särskilda skäl

48. Asylrättscentrum anser, likt utredningen, att dispens från naturalisationsvillkoren ska få medges för barn om det finns särskilda skäl. Asylrättscentrum delar utredningens syn att undantag bör kunna göras även om styrkan i de sammantagna skälen är något lägre än vad som krävs för vuxna (s. 164). Mot bakgrund av detta, samt i ljuset av de problem som ovan diskuterats gällande möjligheten för barn att styrka eller göra sin identitet sannolik, förordar Asylrättscentrum att dispens på grund av särskilda skäl även bör kunna ges i frågan om barns identitet. En sådan ordning skulle ge möjlighet

²⁰ Migrationsverkets remissvar Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap, SOU 2021:2, s. 2. Tillgängligt via: <https://www.regeringen.se/contentassets/85bbf48e3b5a45009d11030ad78363d4/migrationsverket.pdf>

²¹ Liknande resonemang förs av EU-domstolen i mål om familjeåterförening där EU-domstolen vid flera tillfällen bedömt att åldern vid ansökan ska läggas till grund för prövningen även om barnet hunnit bli vuxen vid beslutstillfället, se EU-domstolens avgöranden i målen C-550/16, de förenade målen C-133/19, C-136/19 och C-137/19, C-768/19, C-279/20, de förenade målen C-273/20 och C-355/2036 och C-560/20.

att bevilja medborgarskap för barn som annars skulle nekas medborgarskap av skäl som ligger utanför deras kontroll.

49. En sådan dispensgrund ger möjlighet att i varje enskilt ärende kunna utgå utifrån de specifika omständigheterna i ärendet och ta ställning till om det kan anses proportionerligt att ett barn inte erkänns svenskt medborgarskap.

Undvikande av olika beslut om medborgarskap för barn och deras föräldrar

50. Förfarandet med bipersoner som nu föreslås utmönstras har fördelen att ett barn har kunnat beviljas svenskt medborgarskap i samband med att föräldern beviljats medborgarskap. Vid denna bedömning har det avgörande varit barnets faktiska samhörighet med den sökande föräldern (MIG 2024:10).
51. Enligt utredningens förslag ska nu barn i stället hänvisas till att ansöka om medborgarskap. För att beviljas medborgarskap efter ansökan måste barnet uppfylla ett antal krav – bland annat på identitet, permanent uppehållstillstånd samt språk och kunskap, något som inte tidigare behövts. En konsekvens av borttagandet av bestämmelsen om bipersoner kan därmed bli att barnets förälder/-rar beviljas medborgarskap men inte barnet.
52. Asylrättscentrum anser att det även fortsättningsvis bör finnas en möjlighet att bevilja medborgarskap för barn till personer som beviljas svenskt medborgarskap.
53. Asylrättscentrum förespråkar även en möjlighet att bevilja statslösa föräldrar medborgarskap när deras barn beviljas medborgarskap. Genom att beakta principen om familjens enhet och det faktum att de annars förblir statslösa bör de enligt vår mening ges möjlighet att bli svenska medborgare. Föräldrar till barn med svenskt medborgarskap får i vissa fall inte nekas uppehålls- och arbetstillstånd eftersom det skulle innebära att barnet inte skulle kunna utöva sitt unionsmedborgarskap.²² Mot denna bakgrund finns det ingen anledning att de ska fortsätta ha tidsbegränsade uppehållstillstånd. Det skulle kunna åtgärdas genom en ändring i utlänningslagen som medför en utökad möjlighet för personer i den här situationen att beviljas permanent uppehållstillstånd, alternativt att kravet på permanent uppehållstillstånd för naturalisation av personer i den här situationen togs bort genom ändring i medborgarskapslagen.

²² Se EU-domstolens domar i målen Ruiz Zambrano, C-34/09, Dereci m.fl., C-256/11, Chavez-Vilchez m.fl., C133/15, K.A. m.fl., C-82/16, RH, C-836/18, XU and QP, de förenade målen C-451/19 och C-532/19, M.D., C-528/21, X, C-459/20, N.W. och P.Q., de förenade målen C-420/22 och C-528/22.

Krav på längre hemvistid i Sverige (kapitel 7)

54. Som utgångspunkt föreslås att det ska krävas åtta års hemvistid i Sverige för att förvärva svenskt medborgarskap efter ansökan. I avsnitt 7.4.2 föreslår utredningen, med hänvisning till de konventionsåtaganden och internationella avtal som Sverige har att följa, att det för statslösa, flyktingar, nordiska medborgare och barn ska gälla kortare hemvistid för medborgarskapsförvärv genom naturalisation än för andra sökande.
55. Asylrättscentrum anser i likhet med utredningen att svenska åtaganden uppställer begränsningar för hur lång vistelsetid som kan uppställas och delar bedömningen att det för inte är tillåtet att uppställa en hemvistid om åtta år för alla sökande.
56. Asylrättscentrum delar även utredningens bedömning att det inte bör krävas någon viss hemvistid i Sverige för att förvärva svenskt medborgarskap för barn som är statslösa sedan födelsen och födda i Sverige. Likaså delar vi utredningens bedömning att det för barn som fötts utanför Sverige före den 1 april 2015 till en svensk far som inte var gift med barnets mor vid födseln inte bör uppställas krav på hemvist i Sverige för att förvärva svenskt medborgarskap.
57. I likhet med Diskrimineringsombudsmannen är vi dock tveksamma till om den stora skillnaden i hemvistid mellan nordiska och utomnordiska medborgare är skälig och proportionerlig och därmed förenlig med internationell rätt.²³
58. Vi anser inte heller att kraven för hemvistid för barn över femton år bör skilja sig från vad som föreslås gälla för yngre barn (se avsnitt 7.4.4). Enligt artikel 1 i barnkonventionen avses med barn varje människa under 18 års ålder. Enligt artikel 6.4 i 1997 års konvention ska barn som haft en varaktig hemvist i staten under en tidperiod som börjat före artonårsdagen behandlas särskilt förmånligt vid förvärv av medborgarskap. Asylrättscentrum anser inte att den särskilda hänsyn som ska visas barn i medborgarskapsärenden bör påverkas av barnets ålder.
59. Utredningen föreslår att olika krav på hemvistid framöver ska gälla för personer som är statslösa jämfört med personer som är erkända flyktingar. Förslaget är sju år för flyktingar och fem år för statslösa. Asylrättscentrum förutsätter att en person som är både statslös och flykting ska omfattas av det kortare hemvistkravet.
60. Syftena med att uppställa krav på viss hemvist i Sverige före förvärv av svenskt medborgarskap uppges vara att den blivande svenska medborgaren bör ha kunskaper om och vara integrerad i det svenska samhället innan medborgarskap beviljas (s. 166).

²³ Se remissvar från Diskrimineringsombudsmannen avseende SOU 2025:1 med hänvisningar till FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning, Generell rekommendation nr 30 samt ICCPR artikel 26.

Asylrättscentrum noterar att det saknas forskning som tyder på att ett krav på längre hemvisttid för förvärv av medborgarskap har en positiv effekt på integrationen.²⁴

61. För personer som inte kan styrka sin identitet föreslås ytterligare förlängd hemvist. För att en vuxen person ska få dispens från kravet på styrkt identitet för att förvärva svenskt medborgarskap genom naturalisation föreslås det krävas en hemvisttid om minst tio år. För att ett barn ska få dispens från kravet på styrkt identitet för att förvärva svenskt medborgarskap genom naturalisation ska det krävas en förlängd hemvisttid om sju år. Problemen med dispensmöjligheten från kravet på styrkt identitet har belysts ovan avseende betänkandets kapitel 6. På Asylrättscentrum ser vi dock redan i dag, när kravet är minst åtta år för att beviljas dispens, att det inte sällan krävs längre hemvisttid i realiteten. Detta beror inte minst på de skärpningar av praxis som skett under senare år.

Krav på skötsamt och hederligt levnadsätt (kapitel 8)

62. Utredningen föreslår flera olika skärpningar kopplade till krav på en utlännings levnadsätt för att förvärva svenskt medborgarskap. Det föreslås även ett förtydligande av att vandelsprövningen avseende utlännings eventuella brottslighet i ansökningsärenden omfattar brottslighet såväl i som utanför Sverige.
63. Asylrättscentrum vill särskilt uppmärksamma utredningens slutsats om att det finns anledning att noga undersöka uppgifter om brottslighet begången i utlandet. Utredningen synliggör att det finns flera aspekter som behöver beaktas när brottslighet begången i utlandet ska bedömas – inte minst när det handlar om tidigare asylsökande som ansöker om medborgarskap (s. 252 f). Som utredningen påpekar förekommer det exempelvis att personer anklagas för brott i sitt hemland, i syfte att frihetsberöva personen till följd av hans eller hennes politiska verksamhet i hemlandet. I flera av de länder varifrån asylsökande får skydd i Sverige finns dessutom väl dokumenterade brister i rättssystemet. Precis som utredningen lyfter bör särskild försiktighet iakttas när uppgifter om en asylsökandes brottslighet i hemlandet undersöks (se s. 252).
64. När det gäller kravet på skötsamhet anser Asylrättscentrum att utredningen inte ger en tydlig vägledning om vilka beteenden och situationer som kan komma att omfattas av begreppet. Öppenheten och otydligheten i begreppet innebär risk för godtycklig tillämpning och medför förutsebarhetsproblem för den enskilde. Beslut om medborgarskap har stor betydelse för såväl enskilda som för samhället i stort. Mot denna bakgrund anser Asylrättscentrum att det noggrant behöver övervägas om den föreslagna ordningen i denna del är tillräckligt tydlig.

²⁴ Remissvar från norska Integrerings- og mangfoldsdirektoratet den 16 oktober 2017, hänvisas till på betänkandets s. 183.

65. Asylrättscentrum noterar att det fortsatt kommer att vara möjligt att medge dispens ifrån kravet på skötsamt och hederligt levnadssätt om det anses finnas särskilda skäl (se avsnitt 11.2.2). Individuella omständigheter som kan tala för att bevilja medborgarskap måste kunna beaktas trots brister i hederligt levnadssätt.

Krav på egenförsörjning (kapitel 10)

66. Utredningen föreslår att det ska införas ett krav på att personer över 18 år som ansöker om svenskt medborgarskap har förmåga att försörja sig. Dessutom föreslås att den sökande inte får ha mottagit försörjningsstöd enligt socialtjänstlagen under en period som sammanlagt överstiger sex månader de senaste tre åren före ansökan.
67. Enligt utredningen ska ett försörjningsvillkor bidra till en god integration och motivera till deltagande i arbetslivet (se s. 322). Som utredningen själv konstaterar riskerar dock kravet på egenförsörjning att få negativa konsekvenser för framförallt kvinnor (jfr. exempelvis avsnitt 18.5.1). Utredningen konstaterar att kravet på egenförsörjning kommer att medföra att det kan ta längre tid för kvinnor att uppfylla försörjningskravet och beviljas svenskt medborgarskap än för män. Kvinnor kan vidare hamna i en beroendeställning gentemot sina män eller att drabbas av utestängningseffekter och över huvud taget inte förvärvar svenskt medborgarskap.
68. Asylrättscentrum delar dessa farhågor och vill liksom ovan påminna om att FN:s granskningskommitté för kvinnokonventionen (CEDAW) har uttryckt att en naturalisationsvillkor som kvinnor har svårare att uppfylla än män i sig kan utgöra indirekt diskriminering.²⁵
69. Utredningen uppger att undantag ska kunna göras från kravet på försörjning för barn, vissa studerande, äldre personer och personer med varaktig funktionsnedsättning. Att undantag ska kunna göras för personer med varaktig funktionsnedsättning framkommer dock inte tydligt av det författningsförslag som lämnats.
70. Utredningen föreslår även att kravet på att ha förmåga att försörja sig inte ska gälla om det finns särskilda skäl. Asylrättscentrum välkomnar möjligheten att kunna medge undantag från kraven. Det gör det möjligt att bevilja medborgarskap i situationer där en annan utgång skulle bli orimlig, oproportionerlig eller på annat vis strida mot konventionsåtaganden.

²⁵ Committee on the Elimination of Discrimination against Women, General recommendation No. 32 on the gender-related dimensions of refugee status, asylum, nationality and statelessness of women (CEDAW/C/GC/32), p. 54-55.

71. Asylrättscentrum saknar redovisning om hur försörjningskravet förhåller sig till svenska åtaganden att underlätta för statslösa och personer som erkänts som flyktingar att erhålla medborgarskap.
72. Asylrättscentrum har noterat att regeringen presenterat ett eget alternativt förslag om försörjningskrav som också remitterats.²⁶

Undantag från naturalisationsvillkoren (kapitel 11)

73. Utredningens bedömer att bestämmelsen om dispens tillämpas restriktivt i dag. Asylrättscentrums erfarenhet speglar detta. Vi instämmer därför i bedömningen att dispensmöjligheten inte bör skärpas ytterligare.
74. Asylrättscentrum anser även att vikten av bestämmelsen ökar om skärpningar av kraven för medborgarskap genomförs i enlighet med utredningens förslag. Dispensmöjligheten bör ses i ljuset av att flera av de förslag som föreslås är svåröfrenliga med internationella konventionsåtaganden och riskerar att leda till i vart fall indirekt diskriminering då de riskerar att försvåra för integrationen i samhällslivet.
75. Att i vissa fall kunna medge dispens blir då särskilt viktigt för att möjliggöra att medborgarskap beviljas i situationer där en annan utgång skulle bli orimlig, oproportionerlig eller på annat vis strida mot konventionsåtaganden.

Ändring av den svenska regleringen av förlust av medborgarskap (kapitel 12)

76. Asylrättscentrum delar utredningens bedömning att bestämmelsen om förlust av svenskt medborgarskap för svenska medborgare som är födda utanför Sverige och aldrig varit bosatta här i landet behöver ändras för att överensstämma med unionsrätten. Asylrättscentrum tillstyrker därför utredningens förslag att det inte ska finnas någon tidsfrist för att ansöka om att få behålla svenskt medborgarskap.

²⁶ Se Promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap, Ju2025/00667, publicerad 20 mars 2025. Till skillnad från utredningen föreslår regeringen att nivån på det nya försörjningskravet för att förvärva svenskt medborgarskap ska uppgå till en årsinkomst motsvarande tre inkomstbasbelopp före avdrag för preliminär skatt. Regeringen föreslår även att inkomster från anställning med särskilt anställningsstöd, med stöd för nystartsjobb och i etableringsjobb inte får beaktas. Inte heller inkomster från näringsverksamhet vid stöd till start av näringsverksamhet får beaktas enligt regeringens förslag.

Möjlighet att överklaga ett beslut om barns befrielse av medborgarskap (kapitel 13)

77. Utredningen bedömer att ett ärende om att befria ett barn från svenskt medborgarskap inte bör prövas av domstol i första instans. Utredningen anser även att ett beslut att avslå en ansökan om att befria ett barn från svenskt medborgarskap inte bör underställas domstol för prövning.
78. Som utredningen beskriver finns ett starkt intresse av rättssäkerhet i den aktuella ärendetypen (s. 404 och 406). Utredningen anser dock trots detta att beslut om att befria barn från medborgarskap inte ska kunna överklagas till domstol. Motiveringen till detta förefaller vara ”att det hitintills varit fråga om en ytterst begränsad mängd ärenden” och att det låga antalet ärenden ”sannolikt [skulle] medföra att det inte kommer finnas möjlighet för migrationsdomstolarna att få erforderlig erfarenhet av prövning av måltypen” samt att det är ”en ärendetyp där [Migrationsverket uppgett att] det hos myndigheten krävs särskild erfarenhet för att få handlägga och fatta beslut i ärendena” (s. 407).
79. Asylrättscentrum anser inte att dessa argument är godtagbara. Rättssäkerhetsgarantier måste även upprätthållas i ärendeslag som är sällsynta.

Övergångsbestämmelser (kapitel 17)

80. Asylrättscentrum instämmer i utredningens slutsats att det finns behov av övergångsbestämmelser som innebär att äldre föreskrifter ska gälla för ärenden där handläggningen inletts före ikraftträdandet, samt att detsamma gäller vid överklagande av beslut i sådana ärenden.

Höjda avgifter för ansökan (avsnitt 18.6)

81. Utredningen föreslår att avgiften för ansökningsärenden för vuxna ska höjas med 1 400 kronor till 2 900 kronor och det ska införas en avgift för ansökningsärenden för barn som ska uppgå till 475 kronor.
82. I de nu gällande reglerna stadgas att avgift inte ska tas ut av den som är statslös och som fått flyktningförklaring eller resedokument av en svensk myndighet.²⁷ I utredningen diskuteras ingen förändring av detta undantag. Asylrättscentrum förutsätter därmed att undantaget behålls då detta är i linje med de svenska åtaganden

²⁷ Se 11 § medborgarskapsförordningen (SFS 2001:218).

som föreskriver att stater ska nedbringa avgifter och kostnader för flyktingar och statslösa i samband med ansökningar om medborgarskap ”så mycket som möjligt”.²⁸

Beredningen av betänkandet

83. Vi noterar slutligen att endast en civilsamhällesorganisation med en tydlig inriktning på mänskliga rättigheter återfinns bland remissinstanserna (Rädda Barnen). Flera remissinstanser som brukar tillfrågas vid migrationsrättsliga förslag har inte blivit ombedda att yttra sig över förslaget, däribland Asylrättscentrum. Inte heller FN:s flyktingorgan, UNHCR, har ombetts yttra sig, trots organisationens särskilda mandat i frågor om statslöshet.
84. Asylrättscentrum anser att det är mycket viktigt att frågorna som utretts bereds av en bred krets, inte minst organisationer som utifrån sin verksamhet har särskild expertis i frågorna som förslagen gäller. En sådan beredningsordning bidrar till att säkerställa att regeringen får en återkoppling på förslagen dess möjliga konsekvenser från olika perspektiv. Det är gagn för lagars kvalitet, och i förlängningen, till demokrati, rättssäkerhet och effektivitet.²⁹

Detta remissvar har beretts av juristen Louise Dane.

Datum som ovan,

Lars Olsson
Chefsjurist

²⁸ Se artikel 34 i flyktingkonventionen, artikel 32 i 1951 års konvention angående statslösa personers rättsliga ställning samt artikel 6.4 g i 1997 års konvention.

²⁹ Se exempelvis konstitutionsutskottets resonemang i bet. 2008/09:KU10 s. 63.